Ч. 80 Второк 14 (26) цьвітня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Американьско-ішпаньска війна.

Війна вже єсть але єї ще нема — так можна би сказати, бо кроки воєнні вже розпочали ся, але війни формально не виповіджено. Ішпанці звістні з своєї гордости; они ультіматум Сполучених держав кинули до коша як би який лист жебрацкий або з погрозою і не відповіли нічого. Факт сей па зухвалих і захланних янків вплинув може більше як би само виповідженє війни та наробив між ними не мало переполоху. Ану-ж ішпаньска армада готова несподівано явити ся в Новім Йорку або в якім иншім портовім місті американьскім і бомбардувати єго! А тут нема як боронити ся. Сполучені Держави взялись до війни зовсім не приготовлені до неї. Воєнна фльота американьска за мала, щоби боронити величезного побережа і мусїла би хиба зовсім відступити від бльокади Куби. Серед Американців настало длятого велике занепокоєнє, верховодячі круги стоять безрадні, а серед побережного населеня ширить ся переполох.

Аж тепер зачинає показувати ся, що Американці зовсім ще не приготовлені до війни. Департамент воєнний зовсім ще не приготовлений до війни; аж тепер розписують ся оферти на доставу сукна на мундури для войска, на коци, намети і т. д. а спекулянти підносять ціну страшенно в гору. В кругах войскових кажуть, що на Кубу треба буде вислати що найменше 50.000 війска а на то має ся доси всего лиш 18.000; для перевозу войска нема средств ані на суши ані на мори, а круги войскові найбільше занепокоєні тим, що доси ще не знати нічого о воєннім пляні Ішпанців. Американці як зачувати, хотять помагати собі тим, що приймили до воєнної служби 2000 Індиян з племени Сиуксів під проводом двох начальників племінних „Латчастого Лося“ і „Стоячого Медведя“.

Поки що веде ся війна в той спосіб, що Американці ловлять ішпаньскі кораблї. О зловленю одного „Буонавантура“ ми вже доносили; факт сей викликав в Ішпанії велике обуренє. Тепер зловили Американці ще другий, іменно великий пароход пасажирский „Педро“, котрий курсував межи Гаваною а Порто-Ріко. З Льондону знов наспіла сензацийна вість, що ішпаньскі кораблї підсїли були на американьский корабель „Паріс“, котрий виплив з Сутемптону (Southampton) в Анґлії і зловили его. Показало ся, що „Паріс“ утїк щасливо і сховав ся до анґлійского порту Ярмут на острові Вайт (Wigth). З Кей-Вест доносять, що американьска канонїрка зловила ще один пароход ішпаньский, що плив з набором бавовни і збіжа до Барцельони.

Американьска ескадра розпочала бльокаду побережа Куби в мировий спосіб, але з ішпаньского форту Морре стрілено десять разів з пушок до американьских кораблїв, хоч зовсім безуспішно. Американці не відповіли на то пушками. Зачувати, що Американці постановили висилати повстанцям на Кубі на поміч малі відділи войска і муніцию.

Урядова ґазета мадридска оголосила декрет, котрим істнуючі доси угоди зі Сполученими Державами признають ся неважними, а американьским кораблям дає ся час 5 днів, щоби відплили з ішпаньских портів до Америки. Хоч Ішпанія не приступила до межинародної угоди з 1856 р., після котрої не вільно вести війни морскої способом корсарским (розбишацким), то однакож правительство ішпаньске наказує держати ся тих самих постанов морского права що-до пошанованя неутральної фляґи і бльокади, які приняли Сполучені Держави. Що же до секвестрациї кораблїв і товарів неприятеля під єго власною фляґою буде кораблям воєнної маринарки ішпаньскої, а відтак і помічничим крайсерам а накопець і кораблям корсарским надане право ревізиї чужих кораблїв на мори, а то відповідно до постанов межинародного права. Дальший артикул постановляє, що контрабанду становлять: армати, зброя всїлякого рода, муніция і материяли вибухові.

З Вашінґтону знов доносять, що президент Мек-Кінлї постановив позволити ішпаньским кораблям, котрі прибули до американьских портів, не знаючи нічого о війні, виладувати весь свій набір і відплисти без ніякої перешкоди.

Вісти політичні.

На завтрішнім засїданю палати послів має ся закінчити дебата о поставленю ґр. Баденїґо в стан обжалованя і відбуде ся голосованє. Припускають загально, що засїданє відбуде ся спокійно. В середу розпічнуть ся паради над внесенями язиковими і зачувати, що правительство від себе не предложить ніякого проєкту, лиш буде старати ся о то, щоби комісия язикова, яка має бути вибрана, виготовила такий проєкт, на котрий згодили би ся всї умірні партиї. Молодочехи готові противити ся компетенциї Ради державної до ухвалюваня такого закона. На тім становищи стоять і Поляки.

21)

Мамин син.

(Повість з нїмецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

Але ті тисячі цїлком не пересьвідчили панї Кестерової.

— В житю гроші не головна річ — заявила рішучо. — Молодий чоловік повинен мати більше честилюбивости. І ти, Отто, все говорив, що не спічнеш, доки не дійдеш до міністра.

— Тоді був я нерозумний — відповів Отто з непохитною рішучостию — і гадав лише о собі. Нинї, мамо, у мене що иншого на думцї. Не буду мати спокою, доки не віддячу вам за те, що ви для мене зробили. Нї, мамо, не впирайте в мене. То моя тверда, незмінна постанова.

І справді був він глухий на всі просьби і сльози матери. Ледве став урядником, виступив з державної служби і почав робити заходи, аби дістати місце при якій асекурациї а рівночасно кинув ся з жаром до читаня ріжних підручників о асекурациї.

Для него стало тепер потребою відвідувати Кароля як найчастїйше чи то у него дома, чи в робітни. Рани, завдані єму докорами совісти ще не загоїли ся; для него було найбільшою відрадою і ліком на єго біль, коли він міг тїшити ся видом тихого, родинного щастя у Кароля, коли міг свою совість успокоїти потїхою: „То не пошкодило єму, він нинї щасливійший як перше“.

І справді лице Кароля нїколи не сияло такою радостию як в перших днях по єго увільненю з вязниці, нїколи не сьвітили очи таким щастєм, як тепер, коли він по кількох тижднях вернув знов до своєї жени і дитини, і нїколи не віддавав ся з таким запалом свому званю. Цїлими ночами сидів при книгах і єго робота не знала границь.

Тому тим більше здивував ся Отто, коли війшов одного пополудня до Кароля, і нїхто не повитав его так радістно як звичайно. Панї Єлена сидїла на софі і держала на колїнах свого малого синка, що також, против свого звичаю, сидів тихо і немов наполоханий. Лице молодої матери мало на собі слїди ще сьвіжих сльоз. Кароль стояв коло вікна, єго черти вказували понурий, наполоханий вид; отягаючись, поволи підійшов кілька кроків до брата.

Отто задержав ся зачудований і дивив ся питаючо то на одно то на друге. Але Кароль уникав єго погляду, а Єлена низько похилила голову до дитини і укрила ся за єї плечима.

— Що вам стало ся? — спитав вкінци Отто, а в єго груди обудив ся якийсь неясний, легкий неспокій.

Кароль глубоко відітхнув і повів рукою по чолї. В єго очах, що вкінци підняли ся до брата, пробивав ся глубокий, душевний біль і знеохоченє, що у него ще більше вражало.

— Я все ще не увільнений — процідив крізь зуби з тяжко дишучої груди.

Отто почервенів як бурак.

— Не увільнений.... я.... не розумію тебе, Кароль!

— Судия увільнив мене вправді — говорив Кароль дальше тим самим глухим, беззвучним голосом — але в очах моїх товаришів і спільників я все ще обжалований, підозрілий.

Отто тяжко опустив ся на крісло, яке єму подала панї Єлена, посадивши хлопця на софу. Єму здавало ся, немов би земля усувала ся з під єго ніг.

— Як.... як ти то гадаєш? — спитав заклопотаний і похилив ся до малої дитини, аби укрити перед братом червеність свого лиця.

Кароль почав неспокійно ходити по комнатї.

— Ти знаєш — став оповідати — що я оглядав ся за спільником, аби розпочати фабрикацию моєї машинки на великі розміри. Я вже був найшов відповідного чоловіка, ми згодили ся вже на всї услівя і контракт мав бути вже підписаний, коли прийшла.... та нещастна пригода.... Чотирнайцять днів по моїм увільненю не мав я нагоди переговорювати дальше з тим чоловіком. Було тілько иншої роботи! Аж нинї пішов я до него. Мій банкир показав ся на причуд холодний і неприступ-

Клюб славяньский, як зачувати, рішив ся вже стояти на тім становищи, що всім народностям треба признати рівноуправнене, все одно, чи то буде зроблене законом державним, чи законом краевим.

Францыя висилає свою фльоту до Західної Індиї з тим призначенем, щоби она там держала ся близько великих Антиллїв. В париских кругах полїтичних не вірять в союз Анґлиї з Америкою і кажуть, що поклик: „Анґльо-Саси против цїлого сьвіта“ небезпечнійший Анґлиї і Америцї як цїлому сьвітови.

Новинки.

Львів дня 25-го цьвітня 1898.

— **Ц. к краєва Рада шкільна** ухвалила між иншими на засїданю з дня 16 с. м. 1) Висказати признане і подяку о. Григ. Борчовскому, заступникови предсїдателя окружної Ради шк. в Рогатинї за довголїтну ревну дїяльність на поли народної просьвіти в рогатиньскім окрузї; 2) висказати учителеви народної школи в Черневі Кипр. Лещіеви признане за сороклїтну ревну і успішну службу учительску при нагоді его переходу в стан супочинку: 3) висказати управителеви народної школи в Гартї Ад. Криницкому признане за довголїтну ревну і успішну працю в службі учительскій; 4) затвердити вибори до ц. к. окружних рад шкільних: о. Едв. Яницкого і Мих. Менсовича на віднoручників ради повітової до ц. к. окр. ради шк. в Коросні, Ад. Грабовеньского радника суд. в Долинї на відпоручника ради повіт. до ц. к. окр. ради шк. в Долинї; 5) вилучити громаду Куропатники, рогатиньского повіта з округа шкільного в Бурштинї і зорґанїзувати окрему школу народну в Куропатниках від 1-го вересня 1898; 6) зорґанїзувати 1-кл. шк. народну в Мразници, дрогобицкого повіта, від 1 вересня 1898; 7) перемінити від 1 вересня 1898 народні школи: одноклясові в Доброводах, підгаєцкого повіта, в Чабарівці, гусятиньского повіта, в Ляцку великім, золочівского повіта, в Мисткові, грибівского повіта, в Підгайчиках, рудецкого повіта, в Лосячи, борщівского повіта, в Липівцях, перемишляньского повіта, в Нивичах, каменецкого повіта, в Родатичах, городецкого повіта, на школи двоклясові: двоклясову в Давидові, львівского повіта, і одноклясову в Вільшаници, золочівского повіта, на триклясові, а одноклясову в Крамарівці, ярославского повіта, на двоклясову від 1 мая 1898; 8) установити посади римо- і гр. кат. катихитів для 5-клясових шкіл в Буску від 1 вересня 1898; 9) приймити до відомости справоздання краєвих інспекторів шкільних з люстрациї ґімназий в Тарнові, Подґуржи, Стрию і ґімназиї Франц-Йосифа у Львові.

— **Др. Дам. Савчак,** член Видїлу краєвого, виїздячи на студиї в справі кас Райфайзена, оповіщує таку просьбу: Високий Видїл краєвий в виконаню ухвали соймової з дня 8-го лютого 1898 припоручив менї розслїдити орґанїзацию і розвій сільских кас ощадности і позичок системи Райфайзена, в Низшій Австриї і в Чехах. В цїли порівнаня відносин що-до дешевого і вигідного кредиту для селян в згаданих краях з відносинами в тім взглядї в нашім краю, прошу Впов. Патріотів, котрим доля нашого селянина лежить на серци, щоби зволили до кінця мая с. р. ласкаво донести менї: 1) У кого в їх сторонах нашi селяни звичайно в разї потреби затягають позички, під якими услівями і на який процент? 2) Якого рода лихва практикує ся в їх сторонах, н. пр. при купнї збіжа на борг, при винасї худоби, або на відробок? і т. д. 3) Чи громадскі каси позичкові сповняють свій обовязок, а єсли нї, то задля якої причини і як би їх належало зреформувати? — У Львові дня 22 цьвітня 1898. — Др. *Д. Савчак*, член Видїлу краєвого.

— **Воздушна труба** навістила минувшого тиждня остров Сицилію і наробила много шкоди, особливо в провінциї Мессинї. Майже всї засіви і огороди знищені, а богато осіб є тяжко ушкоджених.

— **Страшне убийство.** Минувшого тиждня занепокоїла мешканців Берлина вість о убийстві, якого допустив ся імовірно якийсь божевільний. Именно в Газенгайдї під Берлином найшли робітники по 6-ій годині рано в корчах трупа молодої, хорошої дївчини. Як відтак показало ся, була то давна швачка а тепер служниця Людвика Гінтер Убиту найдено майже нагу. Злочинець задусив насамперед дївчину, а відтак розпоров її цїле черево, почавши від грудий. Той злочин пригадує цїлком убийства, які лучали ся перед кількома роками в Льондонї і тому в містї настав великий переполох, щоби той доси ще не викритий злочинець не допустив ся більше убийств. Полїция визначила 1.000 марок нагороди за викрите убийника. Арештовано кільканайцять осіб підозріних о той злочин, але здаєть ся, що між ними нема правдивого виновника.

Телеграми.

Відень 25 цьвітня. Стан недуги Архікн Леопольда значно погіршив ся.

Прага 25 цьвітня. Товпа людий повибивала вчера вікна в льокали нїмецких студентів і побила одного студента. Полїция розігнала галабурдників а виновників арештувала.

Мадрид 25 цьвітня. Вчера відбула ся нарада всїх адміралів; мабуть раджено над пляном военним. Нарада була тайна.

Кей-Вест 25 цьвітня. Американьский торпедовець взяв iшпаньску ґалєоту (малу ґалєру) „Матильда“.

Ню-Йорк 25 цьвітня. Два американьскі крайсери мають відплисти на поміч американьскому кораблеви „Паріс“, котрий хотять Іспанцї зловити.

Гаванна 25 цьвітня. Приплив тут італїяньский панцерний корабель. Публика повитала его ентузиястично.

Кей-Вест 25 цьвітня. Американьский сталевий крайсер зловив іспаньский пароход „Каталїна“ і привіз его до Кей-Вест.

Париж 25 цьвітня. З Мадриду доносять, що в найкоротшім часї стане там готових 1500 до 2000 кораблїв корсарских.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

— Знаменитий дяк і писар громадский, строго тверезий, лїт $27\frac{1}{2}$, женатий, глядає посади або заміни посади. Адреса: Григорий

ний. О спілцї зі мною не хотів навіть чути. Він розважив собі ту річ і не має певности чи справа удасть ся. „Алеж ми вже були цїлком погодили ся“ — кажу єму. — „Перед чотирома тиждиями ви так одушевляли ся тою справою“ — „А то було перед чотирома тижднями“ — відповів — „але нинї річ представляє ся цїлком инакше“. — „Чому? — питаю, не маючи нїякого причутя — „чому нинї?“ — „По вашім процесї“ — відповів, і аж тепер побачив я, що судовий вирок таки мене не увільнив. В очах моїх товаришів і моїх сусїдів уходжу все ще за підозріного, а хто знає, чи й не за винного. Кредит, довірє пропали, а однако, присягаю тобі Оттоне, я невинний, цїлком невинний, мої руки чисті. Я не маю нїчого спільного з тою крадежою, як мила менї жена і дитина моя.

Голос тяжко скривдженого урвав ся і він, що навіть в дни розправи задержав відвагу аж до послїдної хвилї, кинув ся як зломаний на крісло коло свого столика, і укривши лице в долонї, застогнав, а відтак голосно розплакав ся.

Малий хлопчик почав і собі голосно кричати.

Тишина в комнатї і сльози, які бачив в очах матери, пригноблювали і страшили малу, бідну дитину.

Отто сидів як здеревілий на своїм кріслї. Кожде слово брата кололо его як удар ножа. Глубокий, безграничний біль тяжко покривдженого чоловіка упав знов важким тягаром на его совість. Вся кров ударила єму до голови.

— Кароль — відозвавсь він зриваючись і підбігаючи до брата — успокій ся, брате! Я піду до него. Як називає ся той чоловік, де він мешкає? Я поговорю з ним, скажу єму...

Кароль вхопив руку брата, оперту на его рамени і сердечно єї стиснув.

— Дякую тобі, Отто — відповів і поглянув на него вогкими очима — дякую сердечно! Але лиши то! Таж то нї нащо не здасть ся. Пересьвідченя, що я невинний, ти єму не можеш дати, коли не дала розправа, та й твоє і родичів сьвідоцтво. Ба, коби можна зловити того драба, того злодія, що то зробив, за котрого підлий і нужденний учинок я тілько мушу терпіти, коби того можна зловити і довести єму. Тодї що иншого!.... Ти брате, вже тілько богато для мене зробив... тодї в судї... ти не знаєш, що зі мною робило ся... о на колїнах дякував би я тобі... того не забуду тобі, доки житя мого.

Зворушений обіймив рукою братову шию і притягнув его голову до себе. Але Отто вирвав ся з обіймів, як раз коли Каролеві уста діткнули ся єго лиця. Зимний піт виступив на єго чоло. Поцїлуй невинного брата палив єго як розпалене зелїзо.

— Нї... нї! — крикнув не могучи довше видержати. Вхопив свій капелюх і вибіг на улицю. —

Отто одержав при однім більшім банку сьвітле становище яко правний заступник і дорадник. Першим єго дїлом було платити родичам місячну пенсию, що о много перевисшала цїну мешканя і харчу, яке они єму давали. Відтак почав роздумувати, в який спосіб сплатити Каролеви хоч малу часть того довгу, який тяжив у него на совісти.

Та справа не була така легка, бо той веселий, щирий і отвертий перше чоловік зробив ся тепер недовірчивий, скритий і неприступний. Тїнь злочину, під котрого підозрінєм сидів у слїдчій вязници, затемнювала его житє. Сумний досьвід, о котрім розповідав братови з таким огірченем, викликав у него такий роздразнений душевний стан, що всюди, де би то не було, бачив він недовірє, підозрінє і злобу. Наслїдком того було, що він відтягнув ся від всякого товариского житя. Він уникав стрічи зі свояками і приятелями, в лицях котрих бачив маловажене або бодай обиджуючий сумнїв. Коли побачив на улици в сусїдстві двох людий, як стояли і розмавляли, то перебігав попри них як перестрашений, бо его хороблива уява представляла єму, що то була бесїда о нїм і о підозрінню, яке тяжить на нїм. Коли котрий з єго помічників в робітни не слухав слїпо єго вказівок, то він уважав то за легковажене себе, хоч часто походило то з лїнивства або неуваги. Ба навіть і єго інтерес терпів від тої нещастної історию. Аґенти конкуренцийних фірм не соромили ся використовувати єго процес на шкоду нещастного. Они оповідали у всїх склепах, де лиш зайшли, о увільненю Кароля Кестера. Єго вправдї увільнено... але така чиста і невинна та справа не мусить бути. Увільнене задля браку доказів, не єсть властиво нїяким увільненєм. На всякий спосіб добре булоби держати ся здалека від зносин з таким чоловіком, що властиво все ще стоїть в підозрінню.

Коли відтак Кароль появив ся в котрім з тих склепів, аби одержати замовлене на свій товар, то бачив косі погляди, непривітні лиця, а часом почув і натяк на свій процес. В таких случаях він звичайно кидав ся, відповідав гнївно і грубо і очевидно, що серед таких обставин лиш рідко удало ся єму зробити який інтерес. Взагалїж привик він до різкого і грубого поведеня, поза котрим крив ся встид і біль єго чистої, чутливої душі.

Наслїдком тих всїх прикростий і болючих досьвідів було то, що Кароль продав увесь свій товар по цїнї виробу, виповів мешкане і льокаль на робітню і перенїс ся на другий конець Берлина на улицю Гірничу недалеко Гальских воріт. Тут міг надїяти ся, що зможе свобіднїйше відотхнути, бо хоч і тут знали о єго процесї з часописий, то тяжко було припустити, аби там, де єго не знали лично, пригадали собі на єго імя. Рівночасно кинув ся на новий фабричний виріб. Свою машинку „Метеор“ хоч з тяжким серцем поки-що закинув. Він хотів тимчасом цїлком зірвати з своєю минувшостию і придбати собі новий кружок відбирателїв, що єго ще не знав. Правда, єго мрії о скорім збо-

Шумский, дяк і писар в Млинах, почта Краковець.

Юл. Гавр. в О.: 1) Селянам добре би обезпечувати ся на житє лиш в краєвих товариствах; гірше вже в позакраєвих а в заграничних, як ось Ви наводите берлиньске товариство асекурацийне, ми би зовсім не радили. Питанє ще, чи селянам взагалі добре обезпечувати ся на житє. Спитайте лиш, хто і длячого обезпечує ся на житє, а у відповіди на то знайдете, що обезпечують ся переважно і в найбільшій части лиш люди зависимі, як: урядники, особи войскові і т. п., взагалі люди, котрі не мають можности дорабляти ся маєтку або задля своєї особистої вдачі не можуть дорабляти ся, хоч мають якийсь спосіб до того. Асекурация на житє єсть, так сказати би, примусове складанє гроша, сполучене по части ніби з льотериєю. Хтось, хоч міг би складати гроші, не робить того, бо не памятає на то і ніхто єго до того не змушує; коли же заасекурує ся, то з обави, щоби асекурация не пропала, і в надії, що коли єго смерть заскочить, він бодай виграє то, що без великих трудів і клопотів лишить родині якийсь капіталик, не зложивши дійстно тих гроший, платить премію асекурацийну. Чоловік независимий, котрий має можність і уміє дорабляти ся маєтку — а таким єсть селянин, так може і повинен робити — думає инакше: він дивить ся на то, щоби або зложив готівку, або придбав якийсь инший маєток і тим обезпечив себе на старість і свою родину по смерти. Для такого чоловіка ліпше складати гроші в касї ощадности а то ось длячого: Він, складаючи гроші, має кождої хвилї капітал під рукою, котрий може ужити єго до розширеня свого, скажім господарства, або взагалі своїх жерел доходу, і тим збільшити свій маєток. Гроший, уплачених на асекурацию, не вільно нарушити без утрати права до асекурациї, а коли їх нарушить ся, то в найліпшім случаю відбере ся лиш зложений капітал, без процентів від него, иноді й того ні. Се приступленє до асекурациї а відтак і відбиранє обезпеченого капіталу вимагає сповненя всїляких формальностий і приписів правних, з котрими наш селянин, дуже часто темний і непорадний, иноді і байдужний, не міг би дати собі ради без помочи якогось дорадника, часом і адвоката, а то вимагає видатків. Знаємо недавний случай, де за відобранє заасекурованого капіталу 1000 зр. треба було заплатити адвокатови около 300 зр. і родина по заасекурованім дістала дійстно лиш трохи більше як 700 зр. На наш погляд, для нашого селянина найліпша обезнека складати гроші в касї ощадности. Длятого хто хоче дійстно добре порадити і помочи нашим селянам, нехай учить їх ощадности, нехай радить складати гроші, найліпше в почтовій касї ощадности. З кас, хоч в них дають малий процент, та вигода, що они легко приступні, і що можна складати навіть дуже малими вкладками, бо по 50 кр. а навіть по 5 кр. марками, наліплюючи їх на почтові карти ощадности. В сїм ділї могли би дуже богато помагати учителї народні. — 2) Причини, задля котрих корова кашляє (хавкає), можуть бути всїлякі: катар гортанки, сполучений з катаром носовим, при чім тече з носа; острий або упертий катар проводу віддихового і легких, могло щось залетіти в проводи віддихові і т. д. або наконець може бути причиною туберкульоза.— **С. Г. в Х.:** Листи ми не одержали ніякого, отже й не могли подати оповістки. — **О. Б. в Скв.:** 1) Духу анї не шибають ся по подї, анї не сїють збіжем, що сушить ся на печи, анї не пишуть нічим, навіть і синою фарбою по стїнах. Дух іменно длятого, що дух, не може того робити, що люди. Врити в духи, значить зневажати Бога, бо тогди треба би Бога уважати лиш за чоловіка, котрий не знає нічого лїпшого лиш робити людем всїлякі збитки, котрі остаточно самі про себе не мають ніякої цїли. Чи годить ся думати так о Бозї, що він посилає духа з тамтого сьвіта на то, щоби той мазав людем стїни синою фарбою? Та на що? В духи та пусту їх роботу вірять лиш темні люди. Бог не потребує аж такими дурницями показувати свої сили. Він свою всемогучість показує нам далеко красше і величавійше на кождім кроцї, лиш на жаль темнота людска не може, ба й не хоче видїти тих єго чудес над чудесами, мимо того, що дивить ся що день, що година, що хвиля на них. Коли хтось думає, що суть якісь духи і страх, нехай старає ся при першій лїпшій нагоді переконати ся о тім, а тогди певно побачить духа коли не на дрох то на чотирох ногах. Той дух, що пише на стїнах, кидає ріпою — як то недавно було в якімсь селї в західній Галичинї — що говорить або дає відповіди на письмі — то цепно дух на двох ногах такий сам як ми і Ви. Инші духи, що шибають собою по хатах, шопах, шпіхлїрях і т. п., то духи на чотирох ногах: миши, щури, куни, тхори, ласиці і т. п.; потопельники коло млинів і на плесах, то куни і т. д. Часом може бути духом лиш пустий вітер; він і стогне і пищить, і свище, сьпіває і грає. Суть також і такі духи і страхи, що сидять лиш в людях але в темних і забобонних. Найнебезпечнїйші духи на двох ногах, бо ті бувають заразом і злодії і мантії, котрих часом дуже трудно спекати ся, особливо, коли знайдуть свого, що в них вірить. Від духів на чотирох ногах можна лекше обігнати ся.— 2) З черенками дайте собі спокій, бо то не так легко друкувати як Вам здає ся; того, раз, треба учити ся, а відтак треба й мати всїлякі прилади до того. Суть машинки, що самі друкують, треба лиш перебирати па них пальцями, оттак як коли хтось бубнить пальцами по столї, але такі машинки дуже дорогі. — 3) Мати, котра кормить дитину, повинна живити ся найбільше молоком, мясом не дуже товстим, яйцями, горохом та всякими мучними стравами (затирка на воді і на молоцї, молочна каша пшонянна і т. п.) а уникати всего що єсть трудно стравне і здуває, отже не їсти сира і капусти, вудженини, дуже товстих, занадто солених і корінних страв, сьвіжих овочів, грибів, салати і т. п. Повинна богато пити води, молока і легкого пива, але не горівки. — **Читатель А. Д.:** Упертий або хронїчний катар жолудковий походить або зі злого способу живленя ся, на примір по великих містах люблять люди в реставрациях їсти товсто а на то пють студене пиво) і від піяньства, або від злого круженя крови в жолудку наслїдком якоїсь хороби серця, печінки або легких. Упертий катар жолудковий пізнати по тім: Раз чоловік чує ся ніби повним, не хоче їсти, другий раз має вовчий голод; жолудок буває здутий, часто відбиває ся стухлими яйцями, а навіть віддих буває вонючий, бо страви в жолудку гниють; недужий має жгу (згагу), єго пече в середині; при тім буває упертий запір, недужий не двоує через кілька днів а при тім дуже тяжко; в ушах єму шумить, дістає часто завороту голови, що аж часом мало не упаде; він чує ся дуже утомленим, марніє на лици і тїлї, нічо єго не тїшить і не займає, часом бере єго якийсь страх, згризливість і житє єму не миле. В такій хоробі треба передовсїм зарадити ся лїкаря, а не помагати собі ніякими захвалюванними пігулками та каплями або зїлем до робленя напару до питя, а відтак строго держати ся дієти і приписів лїкаря; їсти лиш легкостравні страви, по трохи, але часто, добре пережувати; не їсти ніяких товщів і тяжких мучних страв, сира і твердого волового мяса, а за то яйці на мягко, по трохи молока (не богато від разу і не чистого лиш трохи з водою, а по обіді зажити трохи пепсини або 4 до 5 капель сольної кислоти на пів склянки води. На сю хоробу помагає часто полоканє жолудка: лїкар впускає до жолудка кавчукову рурку, наливає до неї води, або теплої води содової а відтак перехилює конець рурки, через що она стає ліваром і сама витягає воду з жолудка, і так переполїкує єго. — 2) Wyath-a Beef juic (біф джюс) не єсть ліком лиш поживою; єсть то т. зв. екстракт з мяса, але плинний; єго дає ся малу ложочку до росолу або таки до чистої теплої води і їсть ся. — **Клим. Р. в Г.:** 1) Прочитайте собі повістє і в попередній переписці під знаком „Читатель А. Д." — 2) В справі взорів Лисенка до вишиваня удайте ся до Ставропигійскої книгарнї, Львів, ул. Руска ч. 5. Пришляк не дав Вам відповіди, бо він лїтограф і таких взірців не має на продаж. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

гаченю, о розширеню своєї фабрики і о инших гарних річах поки-що пропали. Тепер треба було почипати всьо на ново. Але на днї всїх єго бажань і надій на будучність лежала заєдно одна річ: діждати ся, щоби колись відкрито виновника, того правдивого злодія. Аж тоді міг він надіяти ся, що відзискає свою добру славу в товаристві і в крузї товаришів, аж тоді спаде з єго груди той тягар, що не дає єму свобідно дихати, що затруває єго житє. Тоді він зможе зпов поглянути сьміло кождому в очи і буде чути ся свобідним між честними людьми. На жаль не міг він нічого, цїлком нічого вдїяти, аби ті надії здійстнити, аби добити ся того щастя, котрого бажав всїми силами своєї душі. Він мусїв терпеливо ждати доки час і припадок не поможуть єму до того.

Не мало гризло єго то, що Отто від часу послїдних відвидин не показував ся вже кілька тижднїв. А як він скоро тоді утїк, як папуго впрвав ся від него! Чи може брат не хотїв бути з ним в надто сердечних відносинах? Чи іскра недовіря закрала ся і до єго душі? Чи то було лиш звичайне людске милосердіє і співчутє, якого не відмавляє ся і найгіршим злидарям, що привело тоді Оттона до него, чи може лиш взгляд на Єлену і на малого єго синка?

Так мучив ся і томив сам себе, не причуваючи, що то зла совість здержує так довго брата від него. Вкінци одного дня з'явив ся Отто зпов у брата. Але та стріча була для них обох прикра і тяжка. Як з одної сторони страх, аби не викликати повторення зворушаючої сцени, спиняла всяка сердечне виявлене чувства, так знов у другого брата будило підозріне, що Отто не довіряє єго правоті, тайне але за те сильне огірчене. Тому й розмова не клиїла ся, обертала ся коло посторонних річий, оминаючи як найбільше близькі обом справи. Аж при кінци, коли вже збирав ся до відходу, замітив Отто від нехочу:

— Аби не забути; ми, Кароль, повинні обчислити ся.

— Обчислити ся?

— А так. Таж то вже раз час, аби я поплатив мої довги.

— Твої довги? — відповів Кароль різко, як то було вже тепер в єго звичаю, коли хотїв позбути ся чогось неприємного. — А що менї до твоїх довгів?

— Довги, які я колись у тебе затягнув.

— У мене? Не пригадую собі, аби я тобі коли що жичив.

— Так? А ті двіста марок, що менї раз мати перед кількома роками прислала. Они-ж були твої. Або й ті двайцять марківки, що ти нераз....

Кароль відтрутив крісло, на котрім опер ся обома руками, з лоскотом від себе і перебив братови бесїду.

— Лиш не говори менї о тім! — крикнув з гнївом. — То старі річи, і ти добре знаєш, що я тобі гроший не зичив. Чи вітця і матїр просив ти також, аби тобі виставили рахунок? А може схочеш віддати їм з процентом всьо то, що они на тебе виложили?

— Але то цїлком инша річ — відповів Отто наполоханий дивним гнївом брата — то мої родичі....

— А я твій старший брат — перебив Кароль різко. — І як брат давав я тобі часами яку дрібницю, що менї збувала. Я не лихвар і не жичу гроший. То о тім дуже добре знаєш і перше не гадав ти ніколи....

— Бо ніколи не мав гроший.

— Аж тепер нараз прийшла тобі охота обчисляти ся зі мною. Я вже знаю чому.

— Просто тому, бо тепер маю.

— Ні, тому що тобі тепер прикро, що ти брав від мене гроші. Скажи лиш щиро!

(Дальше буде).

За редакцию відповідая: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.